

Мы, міністры, адказныя за вышэйшую адукацыю, сустрэўшыся анлайн 19 лістапада 2020 года, адзначаем дасягненні за 21 год з моманту падпісання Балонскай Дэкларацыі. Мы пацвярджаем нашу прыхільнасць развіццю больш інклюзіўнай, інавацыйнай, узаемазвязанай і ўстойлівай Еўрапейскай прасторы вышэйшай адукацыі (ЕПВА).

Мы дзякуем Італіі за яе значную ролю ў падрыхтоўцы і правядзенні нашай канферэнцыі, а таксама за адаптаванне яе да ўмоў пандэміі COVID-19.

ЕПВА - гэта ўнікальная супраца, заснаваная на даверы, калі дзяржаўныя органы і зацікаўленыя бакі ў сферы вышэйшай адукацыі працуюць разам для вызначэння і дасягнення агульных мэтай. Дзякуючы разнастайнасці нашых культур, моў і навакольнага асяроддзя, а таксама нашай агульнай прыхільнасці да якасці, празрыстасці і мабільнасці, нашы сістэмы вышэйшай адукацыі прапануюць перасягненыя магчымасці для навучання, выкладання, даследаванняў і інавацый.

Нашы грамадствы сутыкаюцца з беспрэцэдэнтнымі праблемамі, звязанымі з глабальным распаўсюджваннем COVID-19 і яго наступствамі. Пандэмія паказала, наколькі мы ўзаемазалежныя і наколькі ўразлівымі мы можам быць. Яна зрабіла відавочным той факт, што ўсе мы з'яўляемся часткай аднаго свету, у якім чалавечая салідарнасць з'яўляецца абавязковым элементам. Мы шануем і прызнаем высілкі супольнасці вышэйшай адукацыі па пераадоўванню гэтых праблем і яшчэ раз пацвярджаем нашу рашучасць прадастаўляць інклюзіўную і якасную вышэйшую адукацыю, якая выконвае ўвесь спектр сваіх мэтай нават падчас крызісу.

Мы поўныя рашучасці даць нашым вышэйшым навучальным установам магчымасць узаемадзейнічаць з нашымі грамадствамі, каб змагацца з шматлікімі пагрозамі глабальнаму міру, дэмакратычным каштоўнасцям, свабодзе інфармацыі, здароўю і дабрабыту: не ў апошнюю чаргу з тымі пагрозамі, якія з'явіліся ці ўзмацніліся падчас пандэміі. Мы абавязваемся працягваць і павялічваць нашы інвестыцыі ў адукацыю, каб установы вышэйшай адукацыі мелі адпаведнае фінансаванне на пераадоленне цяперашняга крызісу, пасткрызіснае аднаўленне і пераходу да зялёнай, устойлівай і стабільнай эканомікі і грамадства.

Мы імкнёмся пераадолець сацыяльную няроўнасць, якая ўсё яшчэ абмяжоўвае дасягненні поўнай інклюзіўнасці ЕПВА. Пераход на лічбавыя тэхналогіі дазволіў большасці нашых сістэм працягваць працаваць падчас пандэміі COVID-19, аднак больш інтэнсіўнае выкарыстанне лічбавых сродкаў выявіла пэўныя абмежаванні. Валодаючы кансалідаваным досведам транснацыянальнага і міжнароднага

супрацоўніцтва і даследаванняў, вышэйшая адукацыя павінна мець асноўную ролю ў вывучэнні і кансультаванні па пераадоўванню гэтых абмежаванняў.

Мы з рашучасцю і аптымізмам глядзім на 2030 год, будучы ўпэўненымі ў тым, што нам атрымаецца наладзіць больш эфектыўнае супрацоўніцтва і бліжэйшы дыялог паміж нашымі краінамі, нашымі сістэмамі і ўстановамі вышэйшай адукацыі, а таксама з шырэйшым колам супольнасцяў вышэйшай адукацыі.

Мы радыя вітаць Сан-Марына ў якасці новага чальца ЕПВА. Сан-Марына атрымае падтрымку на рэалізацыю сваіх абавязкаў у межах узгодненай дарожнай карты.

Наша бачанне

Мы разглядаем ЕПВА як прастору, дзе студэнты, супрацоўнікі і выпускнікі могуць вольна перасоўвацца, каб вучыцца, выкладаць і праводзіць даследаванні. ЕПВА у нашым разуменні будзе цалкам шанаваць фундаментальныя каштоўнасці вышэйшай адукацыі, дэмакратыі і вяршыньства закона. Гэта будзе спрыяць творчасці, крытычнаму мысленню, вольнай цыркуляцыі ведаў і павялічыць магчымасці, прапанаваныя тэхналагічным развіццём для навучання і выкладання, якія грунтуюцца на даследаваннях. Гэта гарантуе, што нашы сістэмы вышэйшай адукацыі будуць прапанаваць усім навучэнцам роўныя магчымасці ў адпаведнасці з іх патэнцыялам і імкненнямі. Мы прызнаем, што для гэтага спатрэбіцца прыняцце палітыкі і рэалізацыя мер у нашых нацыянальных рамках, некаторыя з якіх выйдучь за межы нашых сістэм вышэйшай адукацыі і пацягнуць за сабой узгадненне шырэйшых нацыянальна-эканамічных, фінансавых і сацыяльных стратэгий.

Для дасягнення нашага бачання мы абавязваемся пабудаваць да 2030 года інклюзіўную, інавацыйную і ўзаемазлучаную ЕПВА, здольную падтрымаць устойлівую, згуртаваную і мірную Еўропу:

- Інклюзіўную, таму што кожны навучэнец будзе мець роўны дасяг да вышэйшай адукацыі і атрымае поўную падтрымку ў завяршэнні навучання і прафесійнай падрыхтоўкі;
- Інавацыйную, таму што яна будзе ўключаць новыя і лепей узгодненыя метады і практыкі навучання, выкладання і ацэнкі, злучаныя з даследаваннямі;
- Узаемазвязаную, таму што нашы агульныя рамкі і прылады будуць працягваць спрашчаць і пашыраць міжнародную супрацу і рэформы, абмен ведамі і мабільнасць супрацоўнікаў і студэнтаў.

Вышэйшыя навучальныя ўстановы маюць патэнцыял для правядзення сур'ёзных змен – паляпшэння ведаў, навыкаў і кампетэнцый студэнтаў і грамадства, каб спрыяць устойліваму развіццю, ахове навакольнага асяроддзя і іншым важлівым мэтам. Яны павінны падрыхтаваць навучэнцаў да таго, каб яны сталі актыўнымі, крытычнымі і адказнымі грамадзянамі з крытычным мысленнем, а таксама прапанаваць ім магчымасці навучання на працягу жыцця, каб падтрымаць іх у іхніх сацыяльных ролях.

Вышэйшая адукацыя стане ключавым гульцом у дасягненні мэтай устойлівага развіцця Арганізацыі Аб'яднаных Нацый (МУР) да 2030 года. Мы абавязваемся падтрымліваць нашыя вышэйшыя навучальныя ўстановы ў рэалізацыі іх адукацыйнага, даследчага і інавацыйнага патэнцыялу ў адпаведнасці з гэтымі асноватворнымі глабальнымі мэтамі і ў вылучэнні рэсурсаў для забеспячэння таго, каб нашы сістэмы вышэйшай адукацыі спрыялі дасягненню МУР. Пераход да кліматычнай нейтральнасці мае важлівае значэнне для ўсіх нас, і навучэнцы павінны быць гатовы да новых “зялёных” прафесій і дзейнасцяў. Ім павінны быць прапанаваны магчымасці павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі ў перспектыве навучання на працягу жыцця, а таксама магчымасць распрацоўваць і ўжываць новыя тэхналогіі і падыходы.

Якасная адукацыя, як і дагэтуль, будзе з'яўляцца адметнай рысай ЕПВА. Устойлівая культура акадэмічнай і навуковай сумленнасці, якая блакуе ўсе формы акадэмічнага махлярства і скажэння навуковай ісціны, будзе падтрымвацца ўсімі вышэйшымі навучальнымі ўстановамі і ўсімі дзяржаўнымі органамі.

Фундаментальныя каштоўнасці

Мы зноў пацвярджаем нашу прыхільнасць прасоўванню і абароне нашых агульных фундаментальных каштоўнасцяў ва ўсёй ЕПВА з дапамогай актывізацыі палітычнага дыялогу і супрацы як патрэбнай асновы для якаснага навучання, выкладання і даследавання, а таксама для дэмакратычнага грамадства. Мы абавязваемся падтрымліваць інстытуцыйную аўтаномію, акадэмічную свабоду і сумленнасць, удзел студэнтаў і супрацоўнікаў у кіраванні вышэйшай адукацыяй, а таксама грамадскую адказнасць за вышэйшую адукацыю.

Мы просім назіральную групу па Балонскім працэсе BFUG распрацаваць структуру для ўзмацнення фундаментальных каштоўнасцяў ЕПВА, якая будзе спрыяць самарэфлексіі, канструктыўнаму дыялогу і ўзаемнаму навучанню паміж

нацыянальнымі органамі ўлады, вышэйшымі навучальнымі ўстановамі і арганізацыямі, а таксама дазволіць аданіць ступень, у якой гэтыя каштоўнасці шануюцца і рэалізуюцца ў нашых сістэмах. Мы прымаем вызначэнне акадэмічнай свабоды як свабоды акадэмічнага персаналу і студэнтаў займацца даследаваннямі, выкладаннем, навучаннем і камунікаваннем у грамадстве і з грамадствам без умяшання і без страху рэпрэсій (Дадатак I).

Мы зноў пацвярджаем нашу прыхільнасць умацаванню этыкі, празрыстасці і сумленнасці ў рамках адукацыі і даследаванняў, а таксама адзначаем, што платформа Савета Еўропы па этыцы, празрыстасці і сумленнасці ў адукацыі (ETINED) прапануе магчымасць для супрацы для ўсіх чальцоў ЕПВА, кансультацыйных чальцоў і партнёраў для дасягнення гэтай мэты.

Будуем будучыню

Інклюзіўная ЕПВА

Сацыяльна інклюзіўная вышэйшая адукацыя застанецца ў цэнтры ЕПВА і запатрабуе забеспячэння магчымасці і падтрымкі для раўнапраўнага ўключэння людзей з усіх пластоў грамадства. Навучэнцы з розным сацыяльна-эканамічным, прафесійным, культурным і адукацыйным досведам павінны мець магчымасць і прылады для пошуку і выкарыстання найболей карысных для іх адукацыйных магчымасцяў ў любы час.

Мы абавязваемся ўмацоўваць сацыяльную інтэграцыю і павелічэнне якасці адукацыі, у поўнай меры выкарыстоўваючы новыя магчымасці, якія дае развіццё лічбавых тэхналогій. Калі ўлічваць, што нашы грамадствы ўсе больш спадзяюцца на інавацыйныя тэхналогіі, у тым ліку на штучны інтэлект, то мы павінны гарантаваць, што яны шануюць этычныя стандарты і правы чалавека, а таксама спрыяюць інклюзіўнасці. Мы разумеем, што камп'ютарызацыя не прапануе ўніверсальнага рашэння ўсіх праблемаў, і просім BFUG прапанаваць спосабы, з дапамогай якіх ўсе навучэнцы могуць атрымаць карысць ад новых тэхналогій.

Мы прымаем «Прынцыпы і рэкамендацыі па ўзмацненні сацыяльнага вымярэння вышэйшай адукацыі ў ЕПВА» (Дадатак II), заснаваныя на больш шырокім разуменні сацыяльнага вымярэння, і абавязваемся ўкараняць іх у нашы сістэмы. Мы будзем браць удзел у шырокім палітычным дыялогу аб тым, як цалкам рэалізаваць прынцыпы і рэкамендацыі на нацыянальным узроўні. Мы будзем дапамагаць нашым вышэйшым навучальным ўстановам інтэграваць ў іх інстытуцыйную культуру і асноўную місію: навучанне і выкладанне, даследаванні і інавацыі, абмен і пашырэнне ведаў, інстытуцыйнае кіраўніцтва і менеджмент. Мы просім BFUG зрабіць справаздачу у 2024 годзе пра распачатыя

крокі і адпаведны маніторынг, каб мець непасрэдныя доказы выканання гэтых задач.

Мы прызнаем важнасць абароны правоў студэнтаў з дапамогай заканадаўства; мы абавязваемся развіваць і падтрымліваць іх у нашых нацыянальных сістэмах з дапамогай адмысловых мер і структур, такіх як паслугі студэнцкага амбудсмена ці падобныя рашэнні, якія ўжо існуюць у шмат якіх краінах ЕПВА. Мы абавязваемся забяспечыць такія механізмы ў нашых краінах і сістэмах вышэйшай адукацыі і будзем заахвочваць супрацу ў межах Еўрапейскай сеткі амбудсменаў у вобласці вышэйшай адукацыі (ENONE).

Інавацыйная ЕПВА

Мы падтрымліваем нашы вышэйшыя навучальныя ўстановы ў актывізацыі іх пошуку рашэнняў для выклікаў, з якімі сутыкаецца наша грамадства. **Грамадскія, гуманітарныя і творчыя навукі** разам з мастацтвам павінны працягваць адыгрываць сваю жыццёва важную ролю, надаючы глыбіню нашаму жыццю і дазваляючы нам разумець і дзейнічаць у зменлівым свеце. Нашы вышэйшыя навучальныя ўстановы павінны ўзаемадзейнічаць са сваімі супольнасцямі, каб ажыццяўляць узаемавыгадныя і сацыяльна-адказныя сумесныя мерапрыемствы.

Для хуткага абнаўлення ведаў, навыкаў і кампетэнцый неабходна будзе стварыць магчымасці і адказаць на выклікі, якія прынясе новае дзесяцігоддзе. Вышэйшыя навучальныя ўстановы будуць працягваць рабіць навучальныя прапановы больш разнастайнымі і змяняць змест і спосабы навучання, каб рэагаваць на растучыя патрэбы ў інавацыйным і крытычным мысленні, эмацыйным інтэлекце, лідарстве, супольнай працы і здольнасцях вырашаць праблемы, а таксама ў прадпрымальніцкіх устаноўках.

Гнуткія і адкрытыя траекторыі навучання, якія сталі часткай першапачатковага натхнення для Балонскага працэсу, з'яўляюцца важнымі аспектамі студэнтацэнтрычнага навучання і карыстаюцца ўсё большым попытам у нашым грамадстве. У дадатак да праграм поўнага цыкла, многія вышэйшыя навучальныя ўстановы прапануюць або плануюць прапанаваць **меншыя навучальныя адзінкі**, якія дазваляць навучэнцам развіваць альбо абнаўляць свае культурныя, прафесійныя і ўніверсальныя навыкі і кампетэнцыі на розных этапах свайго жыцця. Мы просім BFUG даследваць, як і наколькі гэтыя меншыя, гнуткія адзінкі, у тым ліку тыя, што вядуць да **мікра-кваліфікацый**, можна вызначыць, распрацаваць, укараніць і прызнаць нашымі ўстановамі з дапамогай інструментаў ЕПВА.

Мы прымаем **“Рэкамендацыі нацыянальным органам улады па паляпшэнню навучання і выкладання ў вышэйшай адукацыі ў ЕПВА”** (Дадатак III) і абавязваемся прытрымлівацца іх, падтрымліваючы вышэйшыя навучальныя ўстановы ў далейшай рэалізацыі навучання і выкладання, арыентаванага на студэнтаў. Рэкамендацыі прадугледжваюць павелічэнне падтрымкі ўсіх навучэнцаў, а таксама выкладчыкаў і іншы персанал. Акадэмічны персанал і, у тым ліку, маладыя выкладчыкі, патрабуюць стабільнага працаўладкавання і магчымасцяў кар’ернага росту, аднолькавай павялічэння да выкладання і навуковых даследаванняў, прыябных умоў працы, дасягу да павышэння кваліфікацыі персаналу і прызнання іх дасягненняў. Ва ўсіх гэтых адносінах мы будзем садзейнічаць дыялогу і супрацоўніцтву па пытаннях навучання і выкладання ў нашых нацыянальных сістэмах і на ўзроўні ЕПВА.

Мы абавязваемся падтрымліваць нашы вышэйшыя навучальныя ўстановы ў выкарыстанні лічбавых тэхналогій для навучання, выкладання і ацэнкі, а таксама для акадэмічных камунікацыі і даследаванняў. Яшчэ мы абавязваемся інвеставаць у **развіццё лічбавых навыкаў і кампетэнцый для ўсіх**. Мы абавязваемся развіваць адкрытую навуку і адукацыю, каб спрасціць абмен ведамі і **адкрыта ліцэнзаванымі матэрыяламі**, якімі могуць лёгка абменьвацца зацікаўленыя стэйкхолдэры вышэйшай адукацыі, якія могуць адаптаваць і перапрафіляваць іх пад свае патрэбы.

Узаемазвязаная ЕПВА

Супрацоўніцтва і мабільнасць злучаюць нашы сістэмы і спрыяюць развіццю міжкультурных і лінгвістычных кампетэнцый, пашырэнню ведаў і разуменню нашага свету. Непасрэдныя кантакты і сінэргія паміж нашымі разнастайнымі культурама і сістэмамаі вышэйшай адукацыі праз мабільнасць супрацоўнікаў і студэнтаў спрыяюць дасканаласці і актуальнасці вышэйшай адукацыі ў ЕПВА, робячы яе прыябнай і канкурэнтаздольнай у глабальным маштабе. Мы прызнаем важнасць і карысць фізічнай мабільнасці для студэнтаў, дактарантаў і супрацоўнікаў. Нягледзячы на існыя цяжкасці, звязаныя з пандэміяй COVID-19, мы пацвярджаем нашу мэту, што прынамсі **20% тых, хто заканчвае навучанне ў ЕПВА**, павінны мець вопыт навучання або стажыравання за мяжой, і далей абавязуемца даваць усім навучэнцам магчымасць **набыць міжнародныя і міжкультурныя кампетэнцыі праз інтэрнацыяналізацыю навучальных праграм** або ўдзел у інавацыйным міжнародным асяроддзі ў сваіх навучальных установах, а таксама **паспрабаваць пэўную форму мабільнасці ў фізічным, лічбавым (віртуальным) або змешаным фармаце**.

Лічбавыя рашэнні будуць спрыяць бяспечнаму, эфектыўнаму і празрыстаму **абмену дадзенымі**. Сумесныя лічбавыя падыходы з'яўляюцца неабходнымі для паляпшэння прызнання, забеспячэння якасці і мабільнасці. Мы просім BFUG адлюстравачь наяўныя і знайсці новыя рашэнні каб палепшыць сумяшчальнасць лічбавых сістэм і абмен студэнцкімі і інстытуцыйнымі дадзенымі пры поўным захаванні канфідэнцыйнасці і бяспекі з улікам досведу Еўрапейскай ініцыятывы Студэнцкіх Карт і іншых ініцыятыў.

Больш глыбокае супрацоўніцтва паміж вышэйшымі навучальнымі ўстановамі дапаможа выканаць вышэйзгаданыя задачы з дапамогай сумеснага выкладання і навуковых даследаванняў. Мы будзем імкнуцца ліквідаваць перашкоды для супрацоўніцтва на нацыянальным узроўні і даць магчымасць усім вышэйшым навучальным установам у ЕПВА атрымаць карысць ад знаходжання ў гэтай прасторы. Альянсы, створаныя ў рамках, Еўрапейскай ініцыятывы універсітэтаў складаюць адзін з важных спосабаў вывучэння больш глыбокага і маштабнага сістэмнага супрацоўніцтва, якое можа аказацца карысным для выяўлення і пераадолення перашкод для больш шчыльнага транснацыянальнага супрацоўніцтва з боку вышэйшых навучальных устаноў у будучыні.

Імплементцыя

Мы звяртаем увагу на вынікі, апісаныя ў **Дакладзе аб імплементцыі Балонскага працэсу** аб прагрэсе, дасягнутым за апошнія два дзесяцігоддзі. Дасягненні ўражваюць. Тым не менш патрабуецца больш працы, каб гарантаваць, што ЕПВА будзе пабудавана на трывалых асновах, здольных падтрымліваць узаемазвязаную, інавацыйную і інклюзіўную вышэйшую адукацыю ў бліжэйшае дзесяцігоддзе.

Мы разлічваем на пастаянную падтрымку праграмы Erasmus і іншых праграм мабільнасці і супрацоўніцтва для падтрымкі нашых абавязацельстваў.

На Парыжскай канферэнцыі міністраў у 2018 годзе мы вырашылі прыкласці асаблівыя намаганні для завяршэння выканання трох "**Ключавых абавязацельстваў**", неабходных для функцыянавання ЕПВА: Рамак кваліфікацый і ECTS, Лісабонскай канвенцыі аб прызнанні і дадатку да дыплама, а таксама забеспячэнне якасці ў адпаведнасці са Стандартамі і рэкамендацыямі па забеспячэнні якасці ў Еўрапейскай прасторы вышэйшай адукацыі (ESG).

Мы пацвярджаем нашу рашучасць дамагчыся поўнага выканання Ключавых абавязацельстваў. Мы просім BFUG працягваць карыстацца **метадам узаемнай падтрымкі** каб дасягнуць гэтай мэты. Мы абавязваемся і надалей прымаць удзел і спрыяць яе дасягненню.

Мы абавязваемся скончыць і працягнуць распрацоўку **Нацыянальных рамак кваліфікацый**, сумяшчальных з **Усеахопнай рамкай кваліфікацый Еўрапейскай прасторы вышэйшай адукацыі (QF-EHEA)**, і просім BFUG абнавіць крытэрыі самасертыфікацыі, каб уключыць мацнейшы элемент знешняй экспертнай ацэнкі нацыянальных справаздачаў. Мы даручаем **Сетцы карэспандэнтаў QF** працягваць сваю працу, робячы свой унёсак у далейшае развіццё QF-EHEA і самасертыфікацыю нацыянальных рамак кваліфікацый у адпаведнасці з ёй.

Мы будзем узмацняць рэалізацыю **Лісабонскай канвенцыі Савета Еўропы / ЮНЕСКА** аб прызнанні і ўжываць яе прынцыпы да кваліфікацый і перыядаў навучання за межамі ЕПВА, выкарыстоўваючы агульныя крытэрыі ацэнкі і справаздачаў, у супрацы з Камітэтам Лісабонскай канвенцыі аб прызнанні і сеткамі ENIC і NARIC.

Мы забяспечым **аўтаматычнае прызнанне акадэмічнай кваліфікацыі і перыядаў навучання ў ЕПВА**, каб студэнты, супрацоўнікі і выпускнікі маглі вольна перасоўвацца, каб вучыцца, выкладаць і праводзіць даследаванні. Мы ўнясём патрэбныя змены ў заканадаўства, каб гарантаваць аўтаматычнае прызнанне на сістэмным узроўні кваліфікацый, што прапануюцца ў краінах ЕПВА, дзе забеспячэнне якасці працуе ў адпаведнасці з ESG і дзе была створана цалкам дзейная нацыянальная рамка кваліфікацый. Мы таксама заахвочваем ужыванне ўзгодненых і бяспечных сістэм лічбавай сертыфікацыі і камунікацыі, такіх як блокчэйн, а таксама далейшае развіццё базы Базы дадзеных вынікаў вонкавага забеспячэння якасці (DEQAR) для спрашчэння аўтаматычнага прызнання.

Мы абавязваемся перагледзець наша ўласнае заканадаўства, нарматыўныя дакументы і практыку, каб забяспечыць справядлівае прызнанне кваліфікацый, якімі валодаюць бежанцы, перамешчаныя асобы ці асобы, чыё становішча падобнае на становішча бежанцаў, нават калі кваліфікацыі не могуць быць цалкам задакументаванымі, у адпаведнасці з артыкулам VII Лісабонскай канвенцыі аб прызнанні. Мы прызнаем **Еўрапейскі пашпарт кваліфікацый для бежанцаў** і будзем падтрымліваць далейшае пашырэнне яго выкарыстання ў нашых сістэмах.

Мы прызнаем прагрэс, дасягнуты ў развіцці **сістэм забеспячэння якасці ў адпаведнасці з ESG**, і абавязваемся ліквідаваць астатнія перашкоды, у тым ліку звязаныя з трансгранічнай дзейнасцю агенцтваў, зарэгістраваных у EQAR, і ўжываннем Еўрапейскага падыходу па забеспячэнні якасці сумесных праграм. Мы бяром на сябе абавязацельства забяспечыць, каб нашы знешнія механізмы якасці для транснацыянальнай вышэйшай адукацыі ў ЕПВА выкарыстоўвалі такія ж стандарты забеспячэння якасці як і для ўнутраных задач. Улічваючы неабходнасць павышэння гнуткасці і адкрытасці траекторый навучання, кароткіх праграм навучання і большай сінэргіі паміж вышэйшымі навучальнымі ўстановамі, мы заахвочваем **пашыранае выкарыстанне ESG для падтрымкі інавацый у вышэйшай адукацыі і забеспячэння яе якасці**.

Мы імкнёмся да ўмацавання супрацоўніцтва з **Еўрапейскай даследчыцкай прасторай**. Мы заклікаем BFUG НГБП цесна супрацоўнічаць з Камітэтам Еўрапейскай даследчыцкай прасторы і інавацый (ERAC) для павышэння сінэргіі і узгаднення паміж адукацыйнай і даследча-інавацыйнай палітыкай. У цэнтры ўвагі будзе, у прыватнасці, развіццё навучання заснаванага на даследаваннях, гарантаванне акадэмічнай і навуковай свабоды і спрыянне дасягненню мэтай ААН па ўстойлівым развіцці.

Мы бяром на сябе абавязацельствы па **стварэнню больш цесна звязанай і ўстойлівай супольнасці вышэйшай адукацыі**, якая спрыяе інклюзіі, камунікацыі, супрацоўніцтву і салідарнасці, што мае важнае значэнне для **актуальнасці і дасканаласці будучай ЕПВА**. Каб дасягнуць гэтага, мы абавязваемся інфармаваць нашы нацыянальныя сектары вышэйшай адукацыі аб распрацоўках ЕПВА і ўдзелу ў іх, а таксама шчыльна супрацоўнічаць са студэнцкімі і вузаўскімі асацыяцыямі і сеткамі па распрацоўцы і рэалізацыі нацыянальных рэформаў. Мы прызнаем важнасць шырокіх кансультацый, якія праводзяцца з мэтай вызначэння прыярытэтаў на будучыню ЕПВА, і просім BFUG арганізаваць такія мерапрыемствы ЕПВА, як транснацыянальныя семінары, практычныя заняткі і слуханні з удзелам шырокіх колаў адукацыйнай супольнасці (студэнтаў, выкладчыкаў і знешніх зацікаўленых бакоў), каб абмеркаваць цяперашнія і будучыя мэты і даследаваць сумесныя магчымасці іх дасягнення.

ЕПВА ў глабальным асяроддзі

Нягледзячы на тое, што пандэмія COVID-19 зрабіла немагчымым правядзенне Форуму глабальнай палітыкі як планавалася, мы радыя, што наша канферэнцыя ўключае глабальную сесію. Мы ўзнаўляем міжнародны дыялог аб каштоўнасцях, палітыцы і рэформах у сферы вышэйшай адукацыі, абапіраючыся на досвед ЕПВА, а таксама досвед іншых абласцей свету, і просім BFUG і надалей развіваць і ўмацоўваць глабальны дыялог у бліжэйшы перыяд працы.

Мы вітаем прыняцце **Глабальнай канвенцыі ЮНЕСКА аб прызнанні кваліфікацый, якія тычацца вышэйшай адукацыі**, і абавязваемся яе неадкладна ратыфікаваць, каб спрасціць справядлівае прызнанне кваліфікацый і перыядаў навучання за межамі ЕПВА, выкарыстоўваючы крытэрыі ацэнкі і справаздачы, якія адпавядаюць Лісабонскай канвенцыі аб прызнанні.

Мы цэнім уключэнне ў нядаўна абноўлены Magna Charta Universitatum глабальных каштоўнасцяў, такія як разнастайнасць, а таксама сацыяльная і грамадзянская адказнасць.

Заклучэнне

Мы заклікаем BFUG заняцца дзеяннямі і прыярытэтамі, вызначанымі на наступнае дзесяцігоддзе, з агульнай мэтай стварэння **Еўрапейскай прасторы вышэйшай адукацыі, якая адпавядае нашаму бачанню і нашым мэтам да 2030 года**. Для нашай Канферэнцыі ў 2024 годзе мы даручаем BFUG справаздачу аб імплементацыі, каб ацэніць прагрэс у нашых узгодненых абавязацельствах

Мы з удзячнасцю прымаем прапанову Албаніі аб правядзенні наступнай Канферэнцыі міністраў ЕПВА і Форуму глабальнай палітыкі ў 2024 годзе.

Дадаткі

Дадатак I да Рымскага камюніке міністраў: Заява аб акадэмічнай свабодзе

Дадатак II да Рымскага камюніке міністраў: прынцыпы і рэкамендацыі па ўзмацненні сацыяльнага вымярэння вышэйшай адукацыі ў ЕПВА

Дадатак III да Рымскага камюніке міністраў: Рэкамендацыі нацыянальным органам улады па ўдасканальванні навучання і выкладання ў сферы вышэйшай адукацыі ў ЕПВА